

EURÓPSKA ASOCIÁCIA SUDCOV VYHLÁSENIE

k

zmenám súdnej mapy na Slovensku

1. V Rezolúcii prijatej 2. septembra 2021 Európska asociácia sudcov (EAJ) vyjadrila svoje znepokojenie nad viacerými zmenami v procese reformy súdnictva na Slovensku obsiahnutými v niektorých nedávnych zmenách Ústavy a návrhoch právnych predpisov týkajúcich sa súdneho systému.
2. Jedna z týchto zmien sa týka navrhovaných zmien súdnej mapy. V Rezolúcii sa uvádza:
„Je potrebné zdôrazniť, že v každom prípade si takéto dôležité reformy súdneho systému vyžadujú intenzívnu a významnú angažovanosť zo strany súdnictva. Takéto zapojenie je samo o sebe súčasťou európskych noriem. Reformy tohto druhu by sa nemali realizovať narýchlo, ale vyžadujú si rozsiahle a dôkladné preskúmanie. Mali by zvýšiť efektivitu a zlepšiť prístup k spravodlivosti, a nie naopak.“
a
„EAJ preto naliehavo vyzýva slovenské orgány: - aby prijali primerané opatrenia v súlade s európskymi normami a v záujme svojich občanov obnovili všetky vyššie uvedené záruky nezávislosti súdnictva; a - aby plne zapojili zástupcov súdnictva vrátane Združenia sudcov do prebiehajúcich alebo budúcich reformných projektov.“
3. Na zasadnutí EAJ 18. septembra 2022 v Tel Avive zástupca Združenia sudcov Slovenska informoval delegátov o prebiehajúcom legislatívnom procese týkajúcom sa súdnej mapy Slovenska. Táto informácia zvýšila existujúce obavy EAJ v súvislosti s negatívnym vývojom reformného procesu na Slovensku, ktorý nepriaznivo ovplyvňuje nezávislosť súdnictva.
4. Delegáti boli informovaní o tom, že počas legislatívneho procesu boli návrhy zmien súdnej mapy, o ktorých sa predtým diskutovalo, po druhom čítaní v parlamente vo veľkej miere zrušené v prospech nových, výrazne odlišných návrhov, ktoré neboli predmetom predchádzajúcich konzultácií a ktoré boli vypracované bez akejkoľvek účasti súdnictva. Súdnictvo nedostalo príležitosť komentovať tieto nové návrhy ani na ne reagovať.
5. Ako sa uvádza v Rezolúcii, je zrejmé, že európske normy vyžadujú, aby súdnictvo, a najmä súdne rady a združenia sudcov boli zapojené do tvorby právnych predpisov, ktoré majú vplyv

na postavenie sudcov alebo nezávislosť súdov. EAJ sa domnieva, že tieto normy si vyžadujú zapojenie súdnictva aj v prípadoch, keď sú návrhy predtým zverejnené na diskusiu nahradené novými a veľmi odlišnými návrhmi, hoci aj v priebehu legislatívneho procesu.

6. Ďalej, okrem uvedených obáv týkajúcich sa nezapojenia slovenského súdnictva do vypracovania zmien súdnej mapy, ktoré sa stali predmetom poslednej verzie návrhu zákona, vyvoláva vážne obavy EAJ aj obsah týchto zmien.

7. V rámci zmien súdnej mapy, ktoré boli vykonané revidovanou právnou úpravou, boli viaceré okresné sudy označené za „pracoviská“ pričlenené k sídelnému okresnému súdu. Na základe týchto zmien môže predseda zostávajúceho okresného súdu vypracovať rozvrh práce sudcov a tak určiť, že sudca bude preložený na určité pracovné miesto bez jeho súhlasu. Predseda súdu nie je povinný žiadať o súhlas sudcu ani prihliadať na námietky alebo stanoviská sudcovskej rady. Neexistujú žiadne zákonné alebo regulačné ustanovenia, ktoré by upravovali rozhodovanie o takýchto preloženiach.

Vzhľadom na to, že predsedu okresného súdu vymenúva a odvoláva z tejto funkcie minister spravodlivosti a pri absencii akýchkoľvek uplatniteľných konkrétnych zákonných ustanovení o podmienkach preloženia sudcov a pri absencii procesných záruk pre dotknutého sudcu, výkonná moc teraz môže vyvíjať neprimeraný nátlak alebo vplyv na člena súdnej moci tým, že ho preloží alebo pohrozí preložením bez súhlasu.

8. Nepreložitelnosť sudcov je dôležitým pilierom ich nezávislosti, a teda aj právneho štátu. Medzinárodné štandardy neumožňujú preloženie sudcu bez jeho súhlasu inak ako v dôsledku disciplinárneho konania alebo zmeny organizácie súdov.

9. Rovnaký princíp sa uplatňuje aj na preloženie medzi „pracovnými miestami“. Vo svojom rozsudku zo 6. októbra 2021 vo veci C-487/19 W.Z Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že nielen preloženie sudcu bez jeho súhlasu na iný súd, ale aj preradenie sudcu bez jeho/jej súhlasu medzi dvomi oddeleniami toho istého súdu (teda aj bez zmeny pracoviska sudcu), môže potenciálne porušiť princípy neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov.

10. Medzi medzinárodné normy uvedené v predchádzajúcom odseku patria napr:

- Odporúčanie CM Rec (2010) 12 Výboru ministrov Rady Európy o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť ods. 52
- Európska charta o štatúte sudcov, článok 3.4.
- Stanovisko CCJE č. 1 o štandardoch týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a neodvolateľnosti sudcov, ods. 57
- Všeobecná charta sudcu prijatá Valným zhromaždením Medzinárodnej asociácie sudcov (IAJ), článok 2.2.
- Minimálne štandardy pre hodnotenie profesionálneho výkonu a neodvolateľnosť členov súdnictva prijaté Európskou sieťou súdnych rád (ENCJ).

11. EAJ preto vyzýva orgány Slovenskej republiky, aby v spolupráci s príslušnými súdnymi orgánmi a združeniami sudcov preskúmali zmeny, a najmä zaviedli vhodné zákonné alebo regulačné ustanovenia o preložení sudcov s procesnými zárukami pre dotknutého sudcu, aby sa zabránilo možnosti svojvoľného preloženia sudcov bez ich súhlasu, a tým porušeniu ich nezávislosti a narušeniu práva občanov na to, aby o ich veciach rozhodoval nezávislý a nestranný súd v súlade s článkom 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.

Duro Sessa
President of the EAJ

Sabine Matejka
Vice-President of the EAJ

Mikael Sjoberg
Vice-President of the EAJ